

Sygn. akt XXIII Ga 1131/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Siemianowicz – Orlik (spr.)
Sędziowie:	SO Anna Gałas SO Paweł Kieta
Protokolant:	Prot. sąd. Rafał Artymiuk

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki akcyjnej w M.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 21 marca 2016 r., sygn. akt XVII GC 2138/15

I. oddala apelację,

II. zasądza od (...) spółki akcyjnej w W. na rzecz (...) spółki akcyjnej w M. 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Anna Gałas	SSO Małgorzata Siemianowicz - Orlik	SSO Paweł Kieta
----------------	-------------------------------------	-----------------

Sygn. akt **XXIII Ga 1131/16**

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. wystąpił przeciwko pozwanemu (...) S.A. w W. z żądaniem zapłaty kwoty 68.754,75 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania.

Podstawą powództwa było żądanie zapłaty za wykonane przez powoda, jako podwykonawcę, roboty ziemne w ramach zadania inwestycyjnego (...) D. - zadanie (...). Powód w ramach wykonanych prac wystawił między innymi fakturę VAT z dnia

31 maja 2012 r., na kwotę 68.754,75 zł z terminem płatności na dzień 30 kwietnia 2012 r. Należność z tytułu w/w faktury nie została uregulowana przez generalnego wykonawcę (...) sp. z o.o. w B., co w ocenie powoda uzasadniało wystąpienie

z powództwem o zapłatę w/w kwoty przeciwko inwestorowi (...) S.A. w W. na podstawie przepisu art. 647¹ § 5 k.c.

W sprzeciwie od wydanego w toku postępowania nakazu zapłaty pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa wskazując, że powód nie udowodnił w sposób wystarczający wysokości dochodzonego roszczenia, jak również spełnienia przesłanek odpowiedzialności pozwanego na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. Zarzucił również, iż powód nie wykazał, aby nie otrzymał wynagrodzenia od generalnego wykonawcy robót.

Wyrokiem z dnia 21 marca 2016 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 68.754,75 zł wraz z odsetkami w ustawowej wysokości od dnia 30 czerwca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami w ustawowej wysokości za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (pkt I.), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II.) i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.055,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt III.).

Sąd Rejonowy ustalił, że inwestor (...) S.A. w W. zawarł z generalnym wykonawcą (...) sp. z o.o. w B. umowę dotyczącą między innymi „modernizacji linii kolejowej (...) na odcinku W. - G.- O. (...) D.". W ramach tej umowy generalny wykonawca zawarł

z powodem jako podwykonawcą umowę z dnia 16 stycznia 2012 r., której przedmiotem było wykonanie przez (...) S.A. w M. robót ziemnych w ramach zadania inwestycyjnego (...) D. – zadanie 2A. Zakres rzeczowy robót jak również lokalizację robót określał załącznik nr 1 do w/w umowy. Inwestor (...) S.A. pismem z dnia

8 grudnia 2011 r. zatwierdził powoda jako podwykonawcę. Powód wykonał prace wynikające z treści umowy, określając ich wartość na kwotę 451.380,53 zł. Prace zostały odebrane zatwierdzonymi przez (...) sp. z o.o. w B. protokołami zdawczo – odbiorczymi oraz stosownymi fakturami VAT. W związku z brakiem płatności (...) S.A. w M. wystąpił przeciwko (...) sp. z o.o. w B. do Sądu Okręgowego w Białymstoku z pozwem o zapłatę wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie

i kosztami procesu. Sąd Okręgowy w Białymstoku wydał w dniu 25 lutego 2013 r. nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygn. akt VII GNc 85/13, mocą którego nakazał (...) sp. z o.o. w B., aby zapłacił na rzecz kwotę 225.274,31 zł wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym od kwoty 156.519,56 zł od dnia 22 listopada 2012 r. do dnia zapłaty i od kwoty 68.754,75 zł od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty, nadto odsetki ustawowe od kwoty 382.625,78 zł od dnia 1 maja 2012 r. do dnia 21 listopada 2012 r. oraz kwotę 2.816,00 zł tytułem opłaty sądowej i kwotę 7.217,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. (...) sp. z o.o. nie uregulował należności stwierdzonych nakazem zapłaty, pismem z dnia 4 marca 2014 r. powód wezwał (...) S.A. do zapłaty tych należności, na podstawie przepisu art. 647¹ k.c. W odpowiedzi pozwany pismem z dnia 10 marca 2014 r. poinformował

o prowadzeniu działań mających na celu rozliczenie inwestycji, realizowanej przez firmę (...) Sp. z o.o. Pismem z dnia 13 marca 2014 r. powód ponownie wezwał pozwanego do zapłaty należności stwierdzonych nakazem zapłaty z dnia 25 lutego 2013 r. w łącznej kwocie 295.089,98 zł. Pozwany pismem z dnia 4 kwietnia 2013 r. poinformował o odstąpieniu od umowy z (...) sp. z o.o. i koniecznością końcowego rozliczenia robót wykonanych zgodnie z warunkami kontraktu, zatwierdzonych przez inżyniera projektu podwykonawców robót. Jednocześnie pozwany wezwał powoda do przedłożenia inżynierowi projektu kompletu dokumentów potwierdzających wysokość należnego wynagrodzenia. W odpowiedzi na powyższe pismem z dnia 8 kwietnia 2013 r. powód poinformował pozwanego o całkowitej wysokości należnego spółce wynagrodzenia od (...) sp. z o.o. załączając stosowne dokumenty.

Sąd Rejonowy zważył, że powództwo w przeważającej części zasługiwało na uwzględnienie. Bezspornym pomiędzy stronami było to, że umową z dnia 16 stycznia 2012 r. (...) sp. z o.o. w B. zawarł z powodem umowę, w ramach której zamawiający powierzył, a podwykonawca przyjął do wykonania roboty ziemne zadania inwestycyjnego (...)

D. - zadanie 2A. Nie budził też wątpliwości fakt zaakceptowania przez pozwanego jako inwestora, powoda jako podwykonawcy firmy (...) sp. z o.o. Spór pomiędzy stronami budziła kwestia związana z wykonaniem przez powoda robót objętych fakturą VAT nr (...) oraz wysokością dochodzonego roszczenia. W ocenie Sądu Rejonowego okoliczności te zostały udowodnione przez powoda w toku niniejszego postępowania. O wykonaniu robót objętych przedmiotową fakturą w sposób jednoznaczny świadczyły bowiem przedłożone dowody z dokumentów jak też zeznania świadków. Nadto o zasadności roszczenia powoda świadczył również fakt wydania przez Sąd Okręgowy w Białymstoku nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 25 lutego 2013 r., sygn. VII GNc 85/13 nakazującego pozwanemu (...) sp. z o.o. aby zapłaciła powodowi (...) S.A. kwotę 225.274,31 zł, obejmującą należność z tytułu spornej faktury wraz z należnymi odsetkami. Pozwany nie złożył zarzutów przeciwko nakazowi zapłaty w związku z czym stał się on prawomocny. W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał, że powód udowodnił fakt wykonania robót dochodzonych pozwym jak też wysokość wynagrodzenia za te prace. Jednocześnie pozwany nie przedstawił żadnych dowodów wskazujących, że powód uzyskał chociażby częściową zapłatę za wskazane prace. Co za tym idzie roszczenie powoda co do należności głównej uznane zostało za zasadne i podlegało zasądzeniu w całości. W pkt II wyroku Sąd Rejonowy oddalił żądanie powoda dotyczące części odsetek od kwoty głównej. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany, zaskarżając orzeczenie w zakresie punktu I. oraz III. i zarzucając mu:

1. naruszenie art. 647¹ §2 i §5 k.c. poprzez nieuprawnione zastosowanie będące konsekwencją błędnego ustalenia, że pozwany zaakceptował powodową spółkę jako podwykonawcę w stopniu aktualizującym jego odpowiedzialność na gruncie w/w przepisu w sytuacji, gdy:

- pozwanemu nie została przekazana umowa podwykonawcza ani jej projekt, ani też nie został przekazany Aneks nr (...) do umowy podwykonawczej,
- oświadczenie J. M. o akceptacji powoda jako podwykonawcy złożone zostało przez niego w charakterze Inżyniera Projektu w rozumieniu uwarunkowań (...) i jako takie nie może być utożsamiane ze zgodą inwestora,
- oświadczenia J. M. i P. G. zostały złożone przed podpisaniem umowy podwykonawczej, nie mogły z tej przyczyny odnosić się do jej konkretnych postanowień, zaś dorozumiana zgoda inwestora nie może mieć charakteru zgody in blanco,
- oświadczenia T. N. i J. M. nie mogą stanowić wyrazu akceptacji powoda jako podwykonawcy, albowiem przeczy temu ich treść, jak również zostały złożone po czasie realizacji umowy podwykonawczej przez powoda (po zakończeniu wykonywania robót);

2. naruszenie art. 647¹ §2 i §5 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez nieuprawnione uznanie przesłanek odpowiedzialności pozwanego za wykazane w sytuacji, kiedy:

- powód nie sprecyzował, za jakie konkretnie roboty dochodzi wynagrodzenia (jakie roboty były objęte fakturą nr (...)),
- świadczenie i wynagrodzenie umowne powoda obejmowały również materiał zasypowy i jego transport, co nie jest objęte odpowiedzialnością inwestora w rozumieniu powołanego przepisu;

3. naruszenie art. 365 §1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że zasadność roszczenia powodowej spółki potwierdza nakaz zapłaty wydany w procesie pomiędzy powodem a (...)

sp. z o.o. w sytuacji, kiedy pozwany nie był stroną tamtego procesu, nie dotyczył on przesłanek odpowiedzialności inwestora wobec podwykonawców kontraktu 2A, nie jest w ogóle znana podstawa faktyczna żądania – nie wynika ona z sentencji i co za tym idzie nie jest wiadomym, za jakie roboty budowlane zasądzono tamtym orzeczeniem wynagrodzenie.

Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za postępowanie przed Sądem I instancji oraz Sądem odwoławczym, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem II instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zaskarżony wyrok jest prawidłowy, a zarzuty apelacji okazały się bezzasadne.

Sąd II instancji podzielił w całości ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu Rejonowego i przyjął je za własne. Przede wszystkim Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego w zakresie umowy łączącej inwestora (...) S.A. w W. z generalnym wykonawcą (...) sp. z o.o. w B., umowy zawartej przez generalnego wykonawcę z powodem, jako podwykonawcą i treści wskazanych umów, wykonania prac przez powoda, ich odbioru przez generalnego wykonawcę oraz braku zapłaty, postępowania sądowego toczącego z powództwa powoda przeciwko generalnemu wykonawcy zakończonego wydaniem nakazu zapłaty, wezwań do zapłaty skierowanych do pozwanego.

Sąd II instancji podzielił rozważania prawne Sądu I instancji dotyczące w szczególności: zaakceptowania przez pozwanego inwestora powoda jako podwykonawcy firmy (...) sp. z o.o., wykonania przez powoda robót objętych fakturą VAT nr (...), jak też wysokości należności za te roboty oraz nieuzyskania przez powoda zapłaty za wykonane prace.

W ocenie Sądu II instancji, przed dokonaniem analizy zaistnienia przesłanek z art. 647¹ k.c., należało odwołać się do celu, dla którego ustawodawca wprowadził przedmiotową regulację. Intencją ustawodawcy była bowiem w szczególności ochrona interesów podwykonawcy. Wprowadzenie w art. 647¹ §5 k.c. solidarnej odpowiedzialności generalnego wykonawcy i inwestora miało na celu umożliwienie podwykonawcy, w razie braku zapłaty ze strony generalnego wykonawcy, do wystąpienia z roszczeniem przeciwko inwestorowi.

Wskazać należy, iż orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych odnoszące się do przepisów art. 647¹ k.c. ewoluowało na przestrzeni czasu od wprowadzenia przedmiotowego przepisu do Kodeksu cywilnego. Sąd Najwyższy prezentował między innymi również stanowisko wskazane w uzasadnieniu apelacji pozwanego, dotyczące konieczności wyrażenia zgody inwestora na zawarcie przez wykonawcę umowy z podwykonawcą w sposób jednoznaczny i formalny. Ostatecznie jednak stanowisko judykatury w tym zakresie uległo znacznej liberalizacji.

Sąd II instancji podziela obecnie dominujący w orzecznictwie pogląd, zgodnie z którym na zawarcie umowy o wykonanie robót budowlanych wykonawcy z podwykonawcą inwestor może wyrazić zgodę w każdy sposób, w tym także w sposób dorozumiany. Przykładowo zgoda taka może nastąpić poprzez tolerowanie obecności podwykonawcy na placu budowy, dokonywanie wpisów w jego dzienniku budowy, odbieranie wykonanych przez niego robót itp. Jednocześnie dla uzyskania zgody inwestora na obecność i pracę podwykonawcy nie jest konieczne przedstawienie inwestorowi przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., sygn. akt III CSK 152/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2008 r., sygn. akt I CSK 106/08, OSNC-ZD 2009/3/64, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2008 r., II CSK 80/08).

W niniejszej sprawie pozwany inwestor jeszcze przed podjęciem prac i zawarciem umowy między generalnym wykonawcą a powodem jako podwykonawcą, zaakceptował powoda jako podwykonawcę na budowie. Akceptacja ta nastąpiła poprzez złożenie przez przedstawicieli pozwanego J. M. i P. G. stosownych oświadczeń z dnia 8 grudnia 2011 r. Co istotne, oświadczenia te nie stanowiły abstrakcyjnej zgody in blanco, jak podnosił pozwany w apelacji. Z treści

przedłożonych oświadczeń jednoznacznie bowiem wynikało, że dotyczyły one konkretnych zadań i prac na konkretnej budowie, precyzyjnie określonych w oświadczeniach, z odniesieniem do konkretnej umowy.

Co więcej, bezsprzecznie inwestor miał świadomość wykonywania prac na budowie przez powodową spółkę jako podwykonawcę. Okoliczność ta wynikała z zeznań świadków: P. G. i M. K., ale także z pism z dnia 4 kwietnia 2013 r. oraz z dnia 10 marca 2014 r., kierowanych przez pozwanego do powoda po zakończeniu realizacji robót, w których pozwany jednoznacznie zwracał się do powoda, jako do podwykonawcy robót określonych w umowie nr (...), potwierdzając tym samym fakt posiadania wiedzy i wyrażenia zgody przez inwestora na wykonanie części prac przez powodową spółkę jako podwykonawcę. Wskazane pisma inwestora mogły zostać potraktowane również jako wyrażenie post factum zgody (w formie potwierdzenia) przez pozwanego na udział powoda w pracach objętych przedmiotową umową (tak np.: Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 18.12.2015 r., I ACa 1286/15).

Należało również zaznaczyć, iż pozwany nie wykazał w żaden sposób zasadności zarzutów dotyczących niemożności zaakceptowania podwykonawcy przez inżyniera projektu. W apelacji, poza ogólnymi stwierdzeniami w tym zakresie, strona skarżąca w żaden sposób nie przedstawiła konkretnych argumentów, które przemawiałyby za uznaniem, że zgodnie ze stosowanym przez pozwanego na budowie systemem i podziałem obowiązków, inżynier projektu nie posiadał uprawnień umożliwiających dokonanie akceptacji powodowej spółki jako podwykonawcy.

Wobec tego za bezzasadny należało uznać zarzut apelacji w zakresie naruszenia art. 647¹ §2 i §5 k.c. poprzez jego nieuprawnione zastosowanie w konsekwencji błędnego uznania, że pozwany zaakceptował powoda jako podwykonawcę.

Na aprobatę, zdaniem Sądu Okręgowego, nie zasługiwał również zarzut naruszenia art. 647¹ §2 i §5 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. przez nieuprawnione uznanie przesłanek odpowiedzialności pozwanego za wykazane w sytuacji, kiedy powód nie sprecyzował, za jakie konkretnie prace dochodzi wynagrodzenia i wynagrodzenie powoda obejmowało również materiał zasypowy i jego transport, co nie jest objęte odpowiedzialnością inwestora w rozumieniu art. 647¹ §2 i §5 k.c.

Przede wszystkim, wbrew twierdzeniom apelacji, powód wykazał wykonanie prac objętych fakturą VAT nr (...) oraz ich zakres. Z treści przedmiotowej faktury wynika, że została ona wystawiona za roboty ziemne i do wykonania takich robót powód zobowiązał się w umowie zawartej z generalnym wykonawcą w dniu 16 stycznia 2012 r. Okoliczność wykonania robót potwierdzają zebrane w sprawie dowody, w szczególności protokoły sukcesywnie dokonywanych odbiorów prac. Kwota, na którą opiewała wyżej wymieniona faktura, wynikała jednoznacznie z zestawień wykonanych robót ziemnych i dodatkowych z dnia 31 marca 2012 r. oraz z dnia 31 maja 2012 r., podpisanych przez przedstawicieli generalnego wykonawcy i powoda. W zestawieniach tych określono zakres wykonanych robót. Treść zestawień nie była kwestionowana przez stronę pozwaną.

Odnosząc się do zarzutu objęcia świadczeniem i żądaniem powoda materiału zasypowego i jego transportu, Sąd Okręgowy zważył, że zakres robót powoda obejmował przedmiotowe prace, materiały i ich transport. Wynika to jednoznacznie z treści umowy zawartej przez generalnego wykonawcę z powodem, jak również z załącznika do tej umowy, w którym w zakresie robót uwzględnione zostały „wykopy z transportem urobku” oraz „roboty ziemne nasypowe z zakupem i transportem”. Okoliczność tę potwierdził także w swoich zeznaniach świadek M. K., kierownik budowy ze strony generalnego wykonawcy, który wskazał, iż zakres umówionych prac dotyczył wykonania, cyt.: „metrów sześciennych zabudowanego materiału” i łączył się bezpośrednio z zakupem materiału i z jego transportem, a nie tylko z samym wykonaniem czynności wykopu i zabudowania. W konsekwencji uznać należy, iż zarówno koszty transportu jak i zakupu materiału zostały objęte umownym wynagrodzeniem, którego powód miał prawo domagać się także w niniejszym postępowaniu, gdyż bez wątpienia materiały i transport wchodziły w zakres prac budowlanych, na których wykonanie przez powoda powód i generalny wykonawca się umówili. Podsumowując, zarówno koszt materiałów jak i koszty transportu w warunkach niniejszej sprawy były objęte dyspozycją art. 647¹ §5 k.c.

Wysokość wynagrodzenia przysługującego powodowi, określonego w fakturze VAT nr (...), wynikała wprost z załączonych zestawień wykonanych robót ziemnych i dodatkowych z dnia 31 marca 2012 r. oraz z dnia 31 maja 2012

r., podpisanych przez przedstawicieli generalnego wykonawcy i powoda, a także pośrednio z wydanego przez Sąd Okręgowy w Białymstoku nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 25 lutego 2013 r., sygn. VII GNc 85/13, nakazującego (...) sp. z o.o. aby zapłacił (...) S.A. kwotę 25.274,31 zł, obejmującą należność z tytułu spornej faktury wraz z należnymi odsetkami. Wskazać należy, iż kwota częściowa objęta przedmiotowym nakazem jak również termin początkowy naliczania odsetek ustawowych pokrywa się z należnością wynikającą z faktury VAT nr (...)r. Podkreślenia wymaga przy tym, że pozwany w toku postępowania nie podważał przedmiotowego nakazu, a jedynie kwestionował podstawę faktyczną żądania w tamtej sprawie, nie składając jednakże żadnych wniosków dowodowych w tym zakresie.

Reasumując, z uwagi na prawidłowe orzeczenie Sądu Rejonowego i bezzasadność zarzutów apelacji, apelacja pozwanego podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Wobec powyższego i na podstawie powołanych przepisów orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 §1 i §3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 §1 k.p.c., obciążając nimi w całości pozwanego, jako przegrywającego postępowanie. Na koszty te składało się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w wysokości ustalonej na podstawie §2 pkt 6 w zw. z §10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804 z późn.zm.).

SSO Anna Gałas SSO Małgorzata Siemianowicz – Orlik SSO Paweł Kieta